

SAVONLINNAN KAUPUNKI
Tekninen toimiala
Ympäristönsuojelupalvelut
Olavinkatu 27, 57130 Savonlinna
ymparistonsuojelu@savonlinna.fi

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.11.2025 § 155

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma vuosille 2026 – 2028

Kuva: Savonlinnan kaupunki

Kirjoittaja / koonti: ympäristötarkastaja Kirsi Haajanen

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Valvonnan resurssit ja yhteistyö	4
2.1 Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja keskeisimmät säädökset	4
2.2 Viranomaisten välinen yhteistyö valvonnassa	5
2.3 Henkilöresurssit ja valvonnan voimavarat	6
3. Ympäristöolosuhteet ja ympäristön tilan seuranta	7
4. Valvontaohjelma	9
4.1 Valvontakohteet	9
4.2 Valvontakohteiden riskinarviointi	9
5. Valvonnan toteuttaminen	11
5.1 Valvonnan tavoiteajat	11
5.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiset sekä rekisteröitävät laitokset	12
5.3 Jätelain valvonta	15
5.3.1 Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta	15
5.3.2 Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset	15
5.3.3 Jätelain yleinen valvonta	16
5.4 Muu lainsäädännön mukainen valvonta	17
5.4.1 Vesilain ja vesihuoltolain valvonta	17
5.4.2 Maastoliikenne- ja vesiliikennelain valvonta	18
5.4.3 Merenkulun ympäristönsuojelun valvonta	18
5.4.4 Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten valvonta	18
5.4.5 Ulkoilulain mukaisten ilmoitusten valvonta	19
5.4.6 Muu valvonta	20
5.5 Tarkastus ja toimenpiteet onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa	20
5.6 Raporttien sekä suunnitelmien ja selvitysten tarkastaminen ja hyväksyminen	22
5.7 Tarkastusten maksullisuus	22
6. Tietojärjestelmät	22
Lähteet	23

1. Johdanto

Ympäristönsuojeluviranomaisen tekemän valvonnan tavoitteena on varmistaa, että toiminnot, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista, noudattavat ympäristölainsäädäntöä sekä viranomaisten myöntämiä lupia ja antamia määräyksiä. Valvonnalla seurataan lisäksi toiminnan aiheuttamia ympäristövaikutuksia sekä toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Valvonnalla pyritään turvaamaan terveyllisen, viihtyisän, luonnonoloiltaan monimuotoisen ja kestävän ympäristön säilyminen sekä luonnonvarojen kestävän käytön edistäminen. Valvonnalla tarkoitetaan toimenpiteitä, joita valvontaviranomainen tekee lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen edistämiseksi ja varmistamiseksi. Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelut valvoo toimialueellaan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämiä ympäristölupia sekä ilmoitusmenettelyssä olevia ja rekisteröityjä kohteita.

Valvontaan sisältyy valvonnan suunnittelu (valvontaohjelman ja -suunnitelman laatiminen sekä valvonnan tavoitteiden asettaminen), valvonnan järjestäminen ja valvontatavoitteiden toteuttamisen seuraaminen. Ympäristönsuojelullinen valvonta voidaan jakaa ennakkovalvontaan (mm. haetun ympäristöluvan myöntämisen edellytysten varmistaminen) ja jälkivalvontaan (mm. lupamääräysten noudattamisen valvonta).

Ympäristönsuojelulain (YSL 572/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma (**valvontasuunnitelma**). Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa kuvataan tämän lisäksi valvonnan järjestäminen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja. Ympäristönsuojelulain lisäksi valvontasuunnitelman sisältövaatimuksista on säädetty ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 28 §:ssä. Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. Jätelain 124 §:n mukaan suunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi.

Valvontasuunnitelma laaditaan jatkossa kolmen vuoden välein, ellei lainsäädännön muutokset edellytä suunnitelman muuttamista aikaisemmin. Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi 23.9.2015 Savonlinnan kaupungin ensimmäisen ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman vuosille 2015 – 2020 ja toisen 16.12.2020 § 217 vuosille 2021 - 2025. Suunnitelmaan perustuen on laadittu vuosittaiset valvontaohjelmat määräaikaistarkastuksia varten. Tämä valvontasuunnitelma on laadittu vuosille 2026 – 2028.

Ympäristönsuojeluviranomainen laatii valvontasuunnitelman perusteella vuosittain valvontaohjelman, joka ohjaa käytännön valvontatyön järjestämistä. Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelman sisältövaatimuksista on säädetty lisäksi ympäristönsuojeluasetuksessa (YSA 30 §). Valvontaohjelman laadinta perustuu kohteiden riskinarvointiin. Yksityiskohtainen

valvontaohjelma ei ole julkinen, mutta toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle.

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 5 luvussa säädetään tarkemmin valvonnasta ja seurannasta. Tarkastusmenettelystä säädetään ympäristönsuojelulain 174 §:ssä.

Säännöllisellä valvonnalla voidaan varmistaa, että:

- luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät
- luvan saanut toiminta on sellaista kuin lupahakemuksessa on kuvattu
- lupamääräyksiä noudatetaan
- toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua haittaa tai seuraamusta.

Valvonnan kokonaisuuden hallinnan kannalta tähän valvontasuunnitelmaan on koottu myös muiden säädösten kuten jäte-, vesi-, vesihuolto-, maastoliikenne-, vesiliikenne-, ulkoilu- ja kemikaalilain mukaiset kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät.

Valvontatyöhön sisältyy myös kuntalaisten ja yritysten neuvontaa sekä erilaisia kehittämis-, ohjaus- ja asiantuntijatehtäviä (asiantuntijalausunnot, sidosryhmäkokoukset ym.).

2. Valvonnan resurssit ja yhteistyö

2.1 Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja keskeisimmät säädökset

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa kunnan alueella ympäristönsuojelusta sekä hoitaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvat lupa- ja valvontatehtävät. Rakennus- ja ympäristölautakunta toimii Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena. Ympäristönsuojelupalvelut huolehtii viranomaispäätösten valmistelusta ja toimeenpanosta.

Keskeisimmät toiminnassa sovellettavat säädökset ovat ympäristönsuojelu-, jäte-, vesihuolto- ja vesilaki, ulkoilulaki, maastoliikenne- ja vesiliikennelaki, kemikaalilaki sekä kunnallisista määräyksistä Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset ja alueellisen jätelautakunnan yleiset jätehuoltomääräykset.

Lisäksi ympäristönsuojeluviranomaisen on otettava huomioon hyvinkin laaja ja myös alati muuttuva lainsäädäntö kuten ilmanlaatuun liittyvät asetukset, joista kerrotaan kappaleessa 3.

2.2 Viranomaisten välinen yhteistyö valvonnassa

Ympäristönsuojelulain mukaisia **lupaviranomaisia** Savonlinnassa ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) ympäristönsuojeluasetuksessa säädetyn toimivaltajaon mukaisesti. Valtion aluehallinnon uudistuksessa (1.1.2026 alkaen) ELY-keskukset ja Aluehallintovirastot lakkautetaan. Uudistuksessa perustetaan valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto, joka on läsnä eri puolilla Suomea ja jonka päätoimipaikka on Tampereella. Lisäksi perustetaan kymmenen alueellista elinvoimakeskusta, joilla on toimipaikka jokaisessa maakunnassa.

Muita kunnan lupa- ja valvontaviranomaisia ovat rakennusvalvonta-, jätehuolto- ja terveydensuojeluviranomaiset. Ympäristöterveyshuollon kanssa tehdään yhteistarkastuksia kohteisiin, joista saattaa aiheutua myös terveyshaittaa. Tarkastukset liittyvät tavallisesti jätteisiin, meluun, savuun tai haittaeläimiin. Terveydensuojeluviranomaiselta pyydetään lausunto maa-aines- ja ympäristölupahakemuksiin sekä vesihuoltolain mukaisiin vapautushakemuksiin liittämismuutoksen viemäriin ja vesijohtoon. Maa-aineslain mukaisena **lupaviranomaisena** toimii ympäristönsuojeluviranomainen.

Pelastusviranomaisena toimii Etelä-Savon pelastuslaitos ja poliisiviranomaisena Itä-Suomen poliisilaitos. Kemikaaliviranomaisena toimivat Etelä-Savon pelastuslaitos, Savonlinnan kaupungin terveydensuojeluviranomainen, Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES). Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla Tukesin valvomien laitosten tarkastuskäynneille. Havaituista puutteista ilmoitetaan puolin ja toisin toimivaltaiselle viranomaiselle. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös valvontaeläinlääkärien kanssa.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 22 ja 23 §:ien mukaisia **valvontaviranomaisia** ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen ELY-keskus (jatkossa Lupa- ja valvontavirasto) valtion valvontaviranomaisena. Yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa on laajaa ja yhteisiä tarkastuksia tehdään muun muassa kiinteistöjen roskautumiseen ja muuhun piha-alueen siisteyteen sekä naapurussuhdeasioihin liittyen. Savonlinnan kaupungin rakennusvalvonta toimii maa-ainesoton **valvontaviranomaisena** sovitun tehtävänjaon mukaisesti. Voimassa olevia maa-aineslupia on Savonlinnassa 55 kpl (tilanne 16.9.2025). Maa-aines- ja ympäristölupien yhteislupien valvontakäynnit pyritään tekemään yhteistarkastuksella, joilla ympäristönsuojeluviranomainen tekee ympäristöluvan mukaisen tarkastuksen.

Ympäristönsuojelupalvelut välittää Lupa- ja valvontavirastolle havaitsemansa tai yleisöilmoitusten perusteella saamansa ilmoitukset mahdollisista lupamääräysten rikkomisista heidän ensisijaisesti valvomistaan kohteista. Lupa- ja valvontavirastolta pyydetään lausunto maa-aineslupa- ja ympäristölupahakemuksiin. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa voidaan Lupa- ja valvontavirastolta pyytää asiantuntija-apua. Ympäristönsuojelupalveluiden viranhaltijat osallistuvat valtion valvontaviranomaisten pyynnöstä tai tarpeen mukaan valtion viranomaisen toteuttamille määräaika- tai muille tarkastuksille esimerkiksi ympäristöluvitettuihin kohteisiin tai vesilain

valvontaan liittyen.

Jätehuoltoviranomaisen kanssa yhteistyö liittyy jätelain ja jätehuoltomääräysten valvontaan.

Ympäristönsuojelupalvelut antaa tietoja, asiantuntija-apua sekä lausuntoja myös muille viranomaisille.

Ympäristönsuojelulain 188 §:ssä, jätelain 136 §:ssä ja vesilain 14 luvun 2 §:ssä valvontaviranomainen veloitetaan tekemään ilmoitus havaitsemistaan lainvastaisuuksista poliisille esitutkintaa varten sekä maa-aineslain 18 §:ssä ilmoitusvelvollisuus on syyttävöviranomaiselle. Valvontaviranomainen voi jättää ilmoituksen tekemättä vain, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista. Mahdollisissa ympäristönsuojelulainsäädännön rikkomistapauksissa ympäristönsuojelupalvelut harkitsee tapauskohtaisesti ilmoituksen tekemistä poliisille. Esitutkintaprosessin aikana ympäristönsuojelupalvelut tekee yhteistyötä poliisin ja syyttäjän kanssa.

Etelä-Savon ELY-keskus, poliisi ja kunnat ovat kokoontuneet säännöllisesti ympäristöriskotorjunnan yhteistyöryhmässä. Savonlinnan kaupungissa öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitorjuntaviranomaisena toimii kunnallistekniset palvelut ja ympäristönsuojelupalvelut toimii valvontaviranomaisena sekä antaa tarvittaessa asiantuntija-apua. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan viranomaistyöryhmä kokoontui ensimmäisen kerran joulukuussa 2018 ja kokoontumisia järjestetään noin kerran vuoteen. Muita yhteistyöryhmiä on maakunnallisesti tai muutoin alueellisesti esimerkiksi vesihuoltolain valvontaan liittyen.

Ympäristönsuojeluviranomainen tekee tarvittaessa yhteistyötä Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kanssa, joka hoitaa mm. jätteiden kansainvälisten siirtojen valvontaan liittyvät viranomaistehtävät, mukaan lukien laittomat jätesiirot.

Muita yhteistyötahoja ovat kaupungin maaseututoimi ja kaavoitusviranomaiset, Savonlinnan Vesi ja Itä-Savon Vesi Oy, Ruokavirasto ja Museovirasto. Veroviranomaisilta on mahdollisuus saada tietoja kiinteistönomistajista ympäristönsuojelulain valvontaa varten.

2.3 Henkilöresurssit ja valvonnan voimavarat

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalveluilla on käytettävissä kolme (3) henkilötyövuotta (ympäristötarkastaja, ympäristöinsinööri ja ympäristösuunnittelija). 1.7.2024 asti ympäristönsuojelupalveluilla oli käytössään neljä henkilötyövuotta. Ympäristönsuojelupalveluilla on lisäksi yksi toimistosihteeri (1,0 htv). Säännölliseen valvontaan käytettävä aika on vähentynyt ja nyt siihen on käytettävissä noin 0,55 htv (aiemmin 0,75 htv). Kullekin valvottavalle laitokselle tai toiminnolle on nimetty vastuuvälvoja sekä sijainen.

Kaikkien viranhaltijoiden tehtävänkuvaan kuuluu toiminnanharjoittajien suunnitelmallinen valvonta, joka sisältää myös vuosi- ja määräaikaisraporttien tarkastamisen.

Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämättöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti (YSL 167 §). Ympäristönsuojelusuojelu-palvelut joutuu priorisoimaan valvontaa vaikutusten merkittävyyden ja kiireellisyyden perusteella. Ohjelman laatimisessa otetaan huomioon myös valvontatoimenpiteiden riittävän tasainen jakautuminen eri vuosille, jotta valvontaresurssit riittävät suunnitel-lun valvonnan toteuttamiseen.

Yhteydenottojen ja kuntalaisten tekemien ilmoitusten aiheuttaman työmäärän vuosit-tainen vaihtelu on vaikeasti ennustettava, joten resurssien kohdistaminen ei ole täy-sin ennakoitavissa. Suunnitelmallisten tarkastusten ulkopuoliset ilmoitukset ja valvon-tatyö vievät myös työaika. Päätöksiä päätyy ajoittain myös vuosia kestäviin ja työläi-siin valitusprosesseihin.

Ympäristönsuojelun henkilöstöllä on mahdollisuus tehtävien edellyttämään koulutuk-seen ja hyvin toimivalla tiimityöskentelyllä jaetaan osaamista sekä työn kuormitta-vuutta.

3. Ympäristöolosuhteet ja ympäristön tilan seuranta

Savonrannan kunnan (vuonna 2009) sekä Kerimäen ja Punkaharjun kuntien (2013) liittyttyä Savonlinnan kaupunkiin kaupungin alueella asuu noin 31 500 asukasta. Sa-vonlinnan naapurikuntia ovat Enonkoski, Heinävesi, Kitee, Liperi, Rantasalmi, Rääk-kyä, Sulkava, Parikkala, Ruokolahti ja Varkaus.

Toiminta-alueen koko on yhteensä 3598 km², josta yli kolmannes on vesistöä. Savon-linnan seudun suurimmat vesistöt ovat Pihlajavesi, Haukivesi, Puruvesi ja Kolovesi, jotka kuuluvat Saimaan vesistöön. Vesistöjen osuus koko kaupungin pinta-alasta on noin 38 % ja niillä on merkittävää virkistyskäyttöarvoa ja merkitystä alueen matkai-lulle. Savonlinnan seudun luontoa leimaavia piirteitä ovat sokkeloiset, runsassaariset vesistöt.

Alueella on menestyviä yrityksiä erityisesti puunjalostuksessa, metsäteollisuuden ko-neiden ja laitteiden valmistuksessa sekä matkailussa.

Ympäristövaikutuksille herkkiä alueita ovat taajamien asutusalueiden lisäksi luokitel-lut pohjavesialueet, vesistöjen ranta-alueet sekä luonnonsuojelualueet. Savonlin-nassa on ympäristöhallinnon Hertta -järjestelmän mukaan 71 luokiteltua pohjavesi-alueita (tilanne 9.9.2025). Pohjavesialueiden kokonaispinta-ala on 64,84 km², mikä on noin 1,8 % Savonlinnan maapinta-alasta. Tärkeitä pohjavesialueita (luokka 1) on 21 km², eli vain 0,58 % Savonlinnan maapinta-alasta. Rantaviivaa Savonlinnalla on noin 6000 km.

Jätehuollosta vastaa Kierrätysyhtiö Rippee Oy. Jätelautakunta on Kierrätysyhtiö Rip-pee Oy:n toimialueelta Enonkosken ja Rantasalmen kuntien sekä Savonlinnan kau-pungin yhteinen viranomaislautakunta.

Koko toimialueella sijaitsee yhteensä 8 542 vapaa-ajanasuntoa (tiedot vuodelta 2024), joista suurin osa sijaitsee rannalla. Kesämökkejä on Savonlinnassa neljänneksi eniten koko Suomessa.

Erityispiirteistä Punkaharju kuuluu valtakunnalliseen harjujensuojeluohjelmaan ja se on myös Suomen Natura 2000 -luonnonsuojelualueverkoston kohteita. Punkaharjun kaakkoisosissa Etelä-Savon alue liittyy toiseen, sisempään Salpausselkään ja alueella on maakunnan oloissa poikkeuksellisen suuria ja laajoja reunamuodostumakomplekseja ja siten myös suuria maa-ainesmääriä.

Savonlinnan Vesi (kaupungin vesi- ja viemärilaitos) valmistaa noin 35 % keskustaajaman talousvedestä Haapaveden pintavedestä. Pintavesi puhdistetaan vuonna 1977 valmistuneessa Vääräsaaren vedenpuhdistamossa. Talousvettä pumpataan verkostoon Kuhasalmen pohjavedenottamolta, josta vuonna 2024 tuli 28 % Savonlinnassa käytettävässä vedestä. Lähteelän pohjavedenottamolta otettiin 20 % ja Kulennoisharjun 16,5 % vesihuoltolaitoksen käyttämästä raakavedestä. Lisäksi Punkaharjulla on kaksi vedenottamo (Punkaharjun ja Punkasalmen vedenottamot). Savonrannalla on kaksi vedenottamo, jotka kumpikin sijaitsevat Ryttyniemen pohjavesialueella.

Itä-Savon Vesi Oy:n toiminta-alueella Kerimäellä sijaitsee Keplakon vedenottamo.

Oravin vesiosuuskunnan vedenottamo (kallioporakaivo) sijaitsee Oravin taajamassa, Niittylahden vesiosuuskunnan vedenottamo Kaamanniemen pohjavesialueella ja Siikajärven vesiosuuskunnan kaivo Siikalahdenkankaan pohjavesialueella.

Ympäristölupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusvelvollisista toiminnoista Savonlinnassa on eniten eläinsuojia, kalliokiviainesten louhintaa ja murskauslaitoksia sekä polttonesteen jakeluasemia. Muutamat pohjavesialueilla olevat luvanvaraiset toiminnot ovat kivenlouhinta- ja murskauspaikat ja jakeluasema sekä joidenkin eläinsuojien peltoalueet. Ympäristöluvanvaraista teollisuutta pohjavesialueilla ei ole. Pohjavesialueella olevat toiminnot, kuten jätevedet, öljy- ja kemikaalivahingot, lannan varastointi ja levitys, voivat muodostaa riskin pohjaveden pilaantumiselle. Lisäksi vesistöjen rannoilla em. toiminnoista voi aiheutua vesistön pilaantumista. Energiantuotannosta ja muusta päästöjä ilmaan tuottavasta toiminnasta voi aiheutua viihtyvyys- ja terveyshaittoja. Laajemmassa yhteydessä ne ovat omalta osaltaan vaikuttamassa ilmastonmuutokseen.

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin (ympäristönsuojelulaki § 143). Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan on käytettävissä olevin keinoin turvattava hyvä ilmanlaatu alueellaan. Valtioneuvoston asetuksen (79/2017) mukaista ilmanlaadun seuranta toteutetaan Etelä-Savossa Mikkelin ja Savonlinnan sekä suurimpien energiantuotantolaitosten yhteistyönä siirrettävällä mittausasemalla. Savonlinnassa ilmanlaatua on seurattu vuosina 2006 – 2007, 2011 – 2012, 2016 – 2017 ja 2022 - 2025. Vuoden 2025 jälkeen seuranta on tarkoitus jatkaa aikaisintaan vuonna 2028. Uusi ilmanlaatudirektiivi tuo tiukempia raja-arvoja hengitettävälle hiukkasille ja tämä tuo tullessaan haasteita siihen, että vuorokausiraja-arvojen ylityksiä ei Savonlinnassa tapahtuisi.

Muita asetuksia ilmanlaatuun ja seurantaan ovat muun muassa Valtioneuvoston asetus 64/2015 eräiden orgaanisia liuottimia käyttävien toimintojen ja laitosten ilmaan johdettavien päästöjen rajoittamisesta, EU:n asetus ilmastoa voimakkaasti lämmittävien fluorattujen kasvihuonekaasujen (F-kaasut) päästöistä ja Valtioneuvoston asetus 113/2017 ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polyyklisistä aromaattisista hiilivedyistä.

4 Valvontaohjelma

4.1 Valvontakohteet

Savonlinnassa on yhteensä 130 ympäristöluvan varaista, rekisteröintimenettelyn ja ilmoituksenvaraisuuden piirissä olevaa laitosta tai muuta toimintoa, joille tehdään määräaikaistarkastukset kohteen valvontaluokan mukaisesti. Lisäksi muun muassa jätelain ja ulkoilulain mukaisissa kohteissa käydään säännöllisesti.

Muu kuin lupavalvonta suunnataan ensisijaisesti kohteisiin, joiden toiminnasta aiheutuu välitöntä ympäristön pilaantumisen vaaraa. Luvanvaraisten toimintojen lisäksi voidaan tarvittaessa tarkastaa toimintoja, jotka eivät ole ympäristönsuojelulain tai -asetuksen mukaan lupavelvollisia.

Lisäksi ympäristönsuojeluviranomainen suorittaa tarkastuksia harkintansa mukaan. Myös kirjallisten ilmoitusten johdosta tehdään tarkastuksia. Naapuruussuhdeasioista ja vesilain mukaisista käsiteltävistä riita-asioista vaaditaan aina kirjallinen ilmoitus.

Tietyistä toiminnoista, joihin ei tarvita ympäristölupaa, on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten (YSL 116 §). Tällaisia toimintoja ovat polttoaineteholtaan alle 50 MW:n energiantuotantolaitokset, nestemäisten polttoaineiden jakeluasemat, asfalttiasemat, kemialliset pesulat ja orgaanisia liuottimia käyttävät toiminnot sekä kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat. Ympäristönsuojelulain § 115 a mukaisia ilmoituksenvaraisia toimintoja ovat muun muassa eläinsuojat, sahat, varikot, elintarviketeollisuus ja vähäiset ampumaradat.

4.2 Valvontakohteiden riskinarviointi

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaisesti määräaikaistarkastusten tarkastuskohteet ja -tiheydet tulee perustua riskinarviointiin. Valvontakohteiden valvontaluokka voidaan määrittää riskinarvioinnin ja otannan yhdistelmänä tai tarkastettavat kohteet voidaan valikoida otannalla. Valvontaohjelman riskinarviointi on suoritettu toimialakohtaisesti perustuen riskipisteytykseen, jossa tarkastukset suoritetaan toimialakohtaisesti 1 - 10 vuoden välein. Ympäristönsuojelun valvonnan sähköisen tietojärjestelmän (YLVA) riskinarviointi on käytössä vain valtion viranomaisella.

Valvottavien toimintojen ympäristöriskien tunnistamisessa ja siten myös tarkastustiheyttä sekä valvontaluokkaa harkittaessa otetaan huomioon laitoksen tai toiminnan toimialakohtainen riskinarviointi ja lisäksi kunkin laitoksen sijaintipaikan riski (esim. vaikutukset pinta- ja pohjaveteen, häiriintyvät kohteet, vedenottamon sijainti, ympäristön muut erityispiirteet), toimintaan liittyvä riski (mm. toiminnan luonne ja laajuus, tilat ja laitteet, tuotantoon ja valmistukseen ja tuotteeseen liittyvät riskit, kuljetukset ja varastointi) sekä valvontahistoria (tarkkailu, lupaehtojen noudattaminen, aiemmin havaitut puutteet). Lisäksi voidaan huomioida ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella voidaan kunkin laitoksen tarkastustiheyttä muuttaa siten, että se voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksesta.

Toimialakohtaisessa riskinarvioinnissa tunnistetaan toiminnoista aiheutuvat ympäristöriskit. Arvioinnissa käytettävät riskit ovat:

- ilmapäästöjen (ml. pöly ja haju) määrä ja laatu
- melupäästöt ja tärinä
- viemäriin johdettavien jätevesien määrä ja laatu
- vesistöön ja maastoon johdettavien jätevesien määrä ja laatu
- muodostuvien jätteiden määrä ja laatu
- päästöt maaperään ja pohjaveteen, sisältäen myös hulevesien johtamisen ja vaikutuksen vesistöön
- roskaantuminen ja epäsiisteys
- vaarallisten aineiden määrä
- onnettomuuksien ja häiriöpäästöjen riski.

Riskipisteytyksen perusteella toimialat sijoittuvat riskiluokkiin, joita on neljä.

Asteikko riskeille on 0 - 3:

0 = ei riskiä, toiminnalla ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia

1 = vähäinen, lyhytaikainen viihtyvyshaitta, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa

2 = kohtalainen, aiheuttaa viihtyvyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa

3 = merkittävä, aiheuttaa vaaraa terveydelle, merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa

Toimialakohtaisen riskipisteytyksen perusteella laitokset sijoittuvat neljään valvontaluokkaan. Lisäksi sijainti- ja toimintariski arvioidaan kohdekohtaisesti.

Toimialakohtaiset riskipisteet ovat seuraavat:

Taulukko 1.

Riskipisteet	Valvontaluokka	Tarkastustiheys
Yli 20	I	vuosittain
14 - 19	II	kerran kahdessa vuodessa
9 - 13	III	kerran neljässä tai viidessä vuodessa
0 - 8	IV	kerran 6–10 vuodessa

5. Valvonnan toteuttaminen

Ympäristönsuojelulaissa tarkoitetulla valvonta- ja lupaviranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on oikeus valvontaa varten muun muassa saada tarpeellisia tietoja toiminnanharjoittajalta, kulkea toisen alueella, tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä, päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan sekä tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia (YSL 172 §). Valvontatyö koostuu pääsääntöisesti tarkastusten suorittamisesta, raporttien tarkastamisesta, selvitysten ja suunnitelmien hyväksymisestä, projektiluonteisesta valvonnasta sekä ilmoituksiin ja akuutteihin tilanteisiin reagoimisesta.

Valvontaohjelman toteutus on aloitettu vuoden 2015 lopulla ja sitä on tehty vuosittain vuosien 2016 – 2025 aikana.

5.1 Valvonnan tavoiteajat

Akuutteihin ongelmiin ja ilmoituksiin pyritään reagoimaan mahdollisimman nopeasti. Lisäksi lainsäädäntö asettaa valvonta-asioiden käsittelylle tiettyjä tavoiteaikoja, jotka on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2.

Tehtävä	Tavoiteaika	Peruste
YSL 10 a luvun mukaisen ilmoituksen käsittely	120 vrk ilmoituksen vastaanottamisesta	YSL 115 a §
Toiminnan rekisteröinti-ilmoituksen käsittely (YSL 11 luku)	90 vrk ilmoituksen vastaanottamisesta	YSL 116 §
Kertaluonteista toimintaa koskevan ilmoituksen käsittely (YSL 12 luku)	30 vrk ilmoituksen vastaanottamisesta	YSL 118 § ja YSL 119 §
Ympäristöluvan muuttamisen tarpeen arvioiminen	1 vuoden kuluessa luvan tarkastamista koskevan määräajan päättymisestä	YSL:n muutoksen 10.4.2015/ 423 voimaantulosäännös
Vuosi-ilmoituksen käsittely	90 vrk	Ympäristövalvonnan ohje, liite 2
Päästöraja-arvon ylitykseen puuttuminen	14 vrk	Ympäristövalvonnan ohje, liite 2
Häiriöilmoituksen käsittely	ilmoituspäivä + 3 työpäivää	Ympäristövalvonnan ohje, liite 2
Yleisöilmoituksen käsittely	30 vrk	Ympäristövalvonnan ohje, liite 2

Vuosi-ilmoitukset tulee käsitellä edellä esitettyssä määräajassa (90 vrk) riippumatta siitä, joudutaanko ilmoitus palauttamaan toiminnanharjoittajalle täydentämistä tai korjaamista varten.

Päästöraja-arvon ylitykseen puuttumisessa valvontaviranomaisen tulee edellä mainitussa määräajassa (14 vrk) tehdä arvio ylityksen merkittävyydestä ja tarvittaessa pyytää selvitys toiminnanharjoittajalta ylityksen syistä ja siitä kuinka laitos palaa normaaliin tilaan.

Häiriöilmoituksen johdosta valvontaviranomaisen on edellä mainitussa määräajassa (ilmoituspäivä + 3 työpäivää) tehtävä arvio häiriön merkittävyydestä ja pyydyttävä selvitys toiminnanharjoittajalta. Jos häiriöön liittyy raja-arvon ylitys tai muu luparikkomus, noudatetaan jatkotoimissa päästöraja-arvon puuttumisen määräaika.

Yleisöilmoituksen käsittelyssä valvontaviranomaisen on edellä mainitussa määräajassa (30 vrk) tehtävä arvio ilmoitusta koskevan asian merkittävyydestä, ryhdyttävä tarvittaessa tapauksesta riippuen joko päästöraja-arvon ylittymisen tai häiriöilmoituksen edellyttämiin menettelyihin. Lisäksi ilmoituksen tekijälle, jos tekijä on tiedossa, on ilmoitettava suoritetuista toimista.

Määräaikaisraportit, esimerkiksi **vuosiraportit**, pyritään tarkastamaan ja käsittelemään ympäristöministeriön asettamien tavoiteaikojen puitteissa (esimerkiksi vuosiraportin kohdalla 90 vuorokautta). Ympäristöhallinnon valvonnan sähköisen tietojärjestelmän (YLVA), sähköpostin tai postin kautta toimitetut vuosiraportit tarkistetaan keskeisiltä osin. Aina toiminnanharjoittaja ei toimita vuosiraportointitietoja ja niitä joudutaan silloin kehotuksin pyytämään.

Ympäristöluvuissa on määrätty tehtäväksi ja valvontaviranomaiselle toimitettavaksi myös erilaisia selvityksiä ja suunnitelmia. Osa selvityksistä ja suunnitelmista on määrätty toimitettavaksi hyväksyttäväksi, osa tarkastettavaksi ja osa tiedoksi. Hyväksyttäväksi määrätty selvitykset ja suunnitelmat käsitellään hallintolain mukaisesti. Tarkastettavaksi ja tiedoksi määrätty selvitykset ja suunnitelmat käydään läpi ja tarvittaessa niihin reagoidaan valvonnan keinoin.

5.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiset sekä rekisteröitävät laitokset

Valvontakohteita ovat kaikki ympäristönsuojelulain tai –asetuksen perusteella ympäristölupavelvolliset kohteet ja laitokset. Valvontakohteen määrittelyyn ei vaikuta, onko toiminnalla ympäristölupa, rekisteröinti, ilmoituksella hyväksytty tai puuttuuko viranomaisen antama lupa kokonaan.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristöluvitettuja toimintoja on 94, rekisteröityjä toimintoja 30 ja ilmoituksenvaraisia toimintoja kuusi (tilanne 10.11.2025), jotka on esitetty taulukossa 3. Lisäksi vuodessa tulee noin 5 - 10 uutta toiminnanharjoittajaa, joiden toiminta on tarkastettava ensimmäisen kerran luvitus- / rekisteröinti- / ilmoitusvaiheessa.

Taulukko 3. Ympäristöluvanvaraisten, yleisen ilmoitusmenettelyn mukaisten sekä rekisteröityjen toimintojen määrä Savonlinnassa sekä niiden valvontaluokat.

Toimiala	Kpl	Tarkastusväli vuosina	Valvontaluokka
Eläinsuojat	31	6 - 10	IV
Kivenlouhinta ja murskaus	26	4 - 5	III
Polttoneiteiden jakeluasema	25	4 - 5	III
Ammattimainen jätteen käsittely ja hyödyntäminen	13	2	II
Ammattimainen jätevesien ja jätevesilietteiden käsittely sekä jätevedenpuhdistamo	4	4 - 5	III
Energiantuotantolaitokset	7	4 - 5	III
Ampumaradat	6	4 - 5	III
Kalaa tai kalastustuotteita käsittelevä tai jalostava laitos	3	6 - 10	IV
Asfalttiasema	2	4 - 5	III
Betoniasema	2	4 - 5	III
Biopolttoaineen varastointi ja haketus	2	4 - 5	III
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	2	2	II
Metallien pintakäsittely	2	4 - 5	III
Kemiallinen pesula	1	6 - 10	IV
Ulkona tapahtuva hiekkapuhallus	1	2	II
Puun lämpökäsittely	1	4 - 5	III
Saha	1	4 - 5	III
Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata	1	6 - 10	IV
Yht.	130		

Valtion valvontaviranomaisen valvomia ympäristönsuojelulain mukaisia toimintoja on Savonlinnassa 28, jotka ovat nykyisen Itä-Suomen aluehallintoviraston ja sen edeltäjän Itä-Suomen ympäristölupaviraston luvittamia sekä aiemmin myös lupaviranomaisen roolissa toimineen Etelä-Savon ympäristökeskuksen luvittamia. Lisäksi kohteissa on Savonlinnan kaupungin ympäristölupaviranomaisen (toiminnot ovat lakimuutosten myötä siirtyneet ELY:n valvottaviksi) luvittamia toimintoja. Kohteissa on mukana myös jälkitarkkailussa olevat kaatopaikat.

Ympäristölupapäätöksissä on annettu tarpeelliset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voivat liittyä esim. laitoksen toimintaan, tarkkailuun tai raportointiin. Säännöllisellä ja riittävän tiheästi suoritettulla valvonnalla (suunnitelmallinen tarkastus) varmistetaan, että luvan antamisen edellytykset ovat voimassa ja että laitos toimii lupamääräysten mukaisesti. Tarkastuksia suoritetaan lisäksi laitoksen luvanhakemisvaiheessa tai silloin kun on tapahtunut poikkeuksellisia tilanteita, joista voi aiheutua välitöntä tai ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa. Valvontaan

kuuluu myös seurata lupamääräyksissä annettujen mittausvelvoitteiden, suunnitelmien laadinnan, raportoinnin yms. selvitysten toteuttamista. Lisäksi tarkastuksia tehdään erilaisten yhteydenottojen ja ilmoitusten perusteella. Tarkastuksesta tehdään pöytäkirja, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle.

Kunnan ympäristölupavelvollisten laitosten tarkastukset jakautuvat kahteen luokkaan:

- suunnitelmalliset tarkastukset ovat tarkastuksia, jotka liittyvät valvontasuunnitelman mukaan tehtävään säännölliseen valvontaan ja joissa käydään koko toiminta läpi
- muut ympäristölupatarkastukset ovat tarkastuksia, jotka liittyvät toiminnan hakemusvaiheeseen, aloituskokouksiin, yksittäisten lupamääräysten täyttämiseen, poikkeuksellisiin tilanteisiin tai ilmoituksiin tms.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvien luvan- ja ilmoitustenvaraisten sekä rekisteröityjen toimintojen osalta noudatetaan laitospohtaista valvontaohjelmaa. Laitospohtaisessa valvontaohjelmassa jokaiselle laitokselle on määritetty tarkastustiheys.

Valvontaohjelman mukaan kaikki luvanvaraiset ja rekisteröidyt toiminnot tarkastetaan yhden, kahden, 4 - 5, 6 - 10 vuoden välein tai vähintään kerran toimintaa aikana. Valvontaohjelma hyväksytetään rakennus- ja ympäristölautakunnassa vuosittain.

Mikäli laitos sijaitsee pohjavesialueella tai toimintaan on arvioitu liittyvän riski (lupaehtojen rikkomuksia, toimintahäiriöitä, ilmoituksia tai ympäristöhaittoja on tullut), valvontaluokkaa voidaan tarvittaessa muuttaa viranhaltijan tekemän harkinnan perusteella siten, että valvontaluokka on yhtä tai kahta pienempi kuin muilla vastaavilla laitoksilla. Tällaisia kohteita on yhteensä 8 kpl (tilanne 11.11.2025).

Mikäli valvontasuunnitelmakauden 2026 – 2028 aikana myönnetään uudelle, ei luokitellulle toiminnalle ympäristölupa tai se on rekisteröintitoiminnan tai ilmoituksenvaraista toimintaa, valvontaluokka määritellään yleisesti käytössä olevien linjausten mukaisesti.

Uusien kohteiden ensimmäinen tarkastus tehdään ennen toiminnan aloittamista luvitusikäynnillä, jotta voidaan varmistaa luvan antamien toimintaedellytysten toteutuminen.

Ympäristönsuojelupalvelut ylläpitää laitospohtaisen valvontaohjelman lisäksi erillistä tarkempaa valvontataulukkoa, joissa ovat valvontakohteiden suunnitelmalliset tarkastusajankohdat ja mahdolliset tarkastuksissa havaitut puutteet sekä tarpeelliset uusintatarkastukset.

Lupamääräysten valvonta ei ole vain suunnitelmallista määräajoin toteutettavaa valvontaa, vaan siihen kuuluu luvassa annettujen yksittäisten määräaikaisten, raporttien ja tutkimustulosten valvonta.

Osa myönnettyistä ympäristöluvista on määräaikaista ja osa toistaiseksi voimassa olevia. Osa luvista ei vaadi säännöllisiä tarkastuskäyntejä. Näitä ovat mm. jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa ja kertaluonteiset maanläjitysalueet.

Mikäli tarkastuskäynnin yhteydessä laitoksen toiminnassa havaitaan laiminlyönti tai puute, ympäristönsuojeluviranomainen asettaa määräajan korjaaville toimenpiteille ja tekee tarvittaessa uusintatarkastuksen toimenpiteelle asetetun määräajan umpeuduttua. Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, josta käyvät ilmi muun muassa tarkastusaika, -paikka ja tarkastukseen osallistuneet henkilöt, toiminnanharjoittajan esittämät näkökannat sekä sovitut toimet ympäristönsuojelun edistämiseksi. Uusintatarkastukset harkitaan tapauskohtaisesti. Myös näistä voidaan periä taksan mukainen maksu. Mikäli laiminlyöntiä ei korjata kehoituksista huolimatta, asia voidaan viedä rakennus- ja ympäristölautakunnan ratkaistavaksi. Ympäristönsuojeluviranomainen voi tehostaa määräystä uhkasakolla, keskeyttämis- tai teettämishallalla. Jos lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa, lupa voidaan peruuttaa (YSL 93 §). Ennen määräysten ja mahdollisen uhkasakon / teettämishallan määräämistä toiminnanharjoittajalle on varattava mahdollisuus tulla kuulluksi.

5.3 Jätelain valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu jätelain (646/2011) nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta. Yleinen valvontavastuu on yhteinen Lupa- ja valvontaviranomaisen kanssa.

5.3.1 Rekisteröitävä jätteen keräystoiminta

Jätelain 100 §:n mukaan jätteen ammattimaista keräystoimintaa harjoittavan on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle toiminnan merkitsemiseksi jätehuoltorekisteriin. Ilmoitus jätteen keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin on valvonnan väline. Sen avulla kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedon valvottavasta toiminnasta. Asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi keräystoiminta tarkastetaan säännöllisesti. Savonlinnassa on jätelain nojalla rekisteröityjä yrityksiä kolme kappaletta ja rekisteröinteihin sisältyy jätteenkeräyspaikkoja (alue- ja jätteenkeräyspisteitä ja jäteasemia) yhteensä 114 kpl. Taulukkoon 3 ei ole sisällytetty jätelain mukaisesti valvottavia kohteita.

5.3.2 Jätelain 124 §:n mukaiset tarkastukset

Jätelain 124 § velvoittaa valvontaviranomaiset tarkastamaan määräajoin laitokset ja yritykset, joissa:

- 1) harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä;
- 2) syntyy vaarallista jätettä;

- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä;
- 4) toimitaan jätteen välittäjänä;
- 5) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja

Jätelain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulla näistä tehtävistä on jätteen ammattimaisen keräyksen valvonta sekä jätteen laitos- tai ammattimainen käsittely niiltä osin kuin ne kuuluvat kunnan ympäristönsuojelulain mukaisiin valvottaviin kohteisiin. Jätelain mukaan vastuu jätteiden kuljetus- ja välitystoiminnan valvonnasta kuuluu ensisijaisesti Lupa- ja valvontaviranomaiselle. Vaarallista jätettä synnyttävien laitosten tai yritysten osalta valvontavastuu on jakamaton, joten valvontavastuusta on sovittava Lupa- ja valvontaviranomaisen kanssa.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja koskeva säännöllisen valvonnan velvoite on tullut voimaan 1.1.2016. Kunnan valvontaviranomaisen vastuulla on laatia riskinarviointiin perustuvat tarkastussuunnitelmat sellaisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvottavien kohteiden kuuluvien laitosten ja yritysten tarkastuksista, joiden toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja. Jätelain 124 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tarkastuksia ja muuta valvontaa koskevat suunnitelmat tuli laatia viimeistään 1.1.2017.

Ympäristönsuojelupalveluiden toimialueella vaarallista jätettä tuottavista yrityksistä ei ole olemassa kattavaa rekisteriä. Vuosina 2021 – 2024 ympäristönsuojelupalvelut tarkasti yhteensä 37 auto- ja huoltokorjaamoja ja kävi läpi jätehuoltoon sekä kemikaalien säilytykseen liittyvät asiat.

Painopistealueina toimialakohtaisissa selvityksissä resurssien salliessa ovat vuosille 2026–2028 alustavasti seuraavat:

- 1) Elintarvikeperäistä jätettä tuottavien kohteiden tarkastus (ravintolat, kesäkahvilat sekä muut kirjanpito- ja tiedonantovelvolliset elintarvikealan toimijat).
- 2) Vaarallista jätettä tuottavien yritysten listauksen täydentäminen ja suunnitelma näiden kohteiden määräaikaistarkastuksista, valvontavastuusta sovitaan Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

Terveydenhoitoalan toimipisteiden jätehuollon valvontaa kuuluisi myös tehdä ja valvontavastuusta sovitaan Lupa- ja valvontaviranomaisen kanssa.

5.3.3 Jätelain yleinen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluva jätelain yleinen valvonta kohdistuu muun muassa jätehuoltoon liittymisen valvontaan, jätehuoltomääräysten valvontaan ja roskaantumisasioihin. Ympäristöhaittailmoituksista roskaantumisia tulee ympäristönsuojelupalveluille noin 20 – 30 vuosittain. Asuinkiinteistöjen jätehuollon säädösten mukaisuutta valvotaan lähinnä yhteydenottojen tai ilmoitusten myötä.

Ympäristönsuojeluviranomainen osallistuu rakennusvalvontaviranomaisen järjestämiin ympäristökatselmuksiin (rakennetun kiinteistön epäsiisteys ja roskaantuminen). Savonlinnassa on kaksi lumenkaatopaikkaa, jotka on myönnetty viranhaltijapäätöksellä.

Lumenkaatopaikkojen valvonta tehdään ympäristönsuojelu- ja jätelain perusteella, koska lumi ei ole jätettä, vaan roskat, jotka sen mukana tulee.

Jätelain perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa ei-luvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen (JL 125 §) roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Mikäli yksittäinen määräys annetaan, on viranomaisen myös valvottava sitä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvoo osaltaan myös jätehuoltomääräyksiä.

5.4 Muu lainsäädännön mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvat myös vesilain, vesihuoltolain, maasto- ja vesiliikennelain sekä merenkulun ympäristönsuojelulain, ympäristönsuojelulain ja ulkoilulain sekä kemikaalilain mukaisten ilmoitusten valvontatoimet.

5.4.1 Vesilain ja vesihuoltolain valvonta

Vesiensuojeluun liittyviä säännöksiä on muun muassa vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo vesilain (587/2011) ja sen nojalla annettujen päätösten ja määräysten noudattamista. Tämä valvontatehtävä on rinnakkainen valtion valvontaviranomaisen kanssa ja vesilain mukainen viranomaisten toimivalta on pääosin jakamatonta, ja menettelyistä sovitaan yleensä tapauskohtaisesti.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevat erimielisyydet ja korvaukset, jotka eivät vaadi vesilain 5:3:n mukaan lupaa tai joita ei käsitellä vesilain 5:4:n mukaan ojitustoimituksessa, ja jotka aiheutuvat muun muassa ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen tien poikki tai ojan suunnan muuttamisesta sekä veden johtamisesta ojaan tai puroon toisen maalla tai muusta vastaavasta syystä.

Vesilain mukaista lupaa haetaan yli 500 m³:n ruoppaukselle aluehallintovirastolta ja ilmoitukset pienimuotoisista ruoppauksista tehdään Lupa- ja valvontavirastolle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena ja sille kuuluu vesihuollon valvontatehtäviä vesilaitosten toiminta-alueella, kuten arviointi kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon ja liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen. Vapautushakemusten käsittelyn yhteydessä tehdään kohteeseen tarvittaessa tarkastus. Kiinteistöjen vesihuoltolaitoksen verkostoihin liittämisvelvollisuuden täyttymistä valvotaan sekä alueittain tarkasteltuna että vesihuoltolaitoksen toteuttamien verkostosaneerauksien yhteydessä, jolloin kiinteistöt tyypillisesti hakevat vapautusta liittämisvelvollisuudesta. Vapautushakemusten lukumäärä riippuu vesihuoltolaitoksen saneerauskohteiden lukumäärästä. Kiinteistöjen liittämisvelvollisuuden täyttyminen edellyttää tyypillisesti jälkivalvontaa jopa useiden vuosien ajan sekä yhteistyötä vesihuoltolaitosten kanssa. Lisäksi liittämisvelvollisuuden täyttymistä valvotaan ilmoitusten perusteella.

5.4.2 Maastoliikenne- ja vesiliikennelain valvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää luvan järjestää toistuvasti kilpailuja tai harjoituksia moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla samassa maastossa ja hyväksyä moottorikelkkailureittien reittisuunnitelmat. Maastolla tarkoitetaan maa-aluetta ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajoneuvo-, kisko- tai ilmaliikenteeseen.

Vesiliikennelain (782/2019) § 106 mukaan moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Näiden luvanvaraisten toimintojen valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

5.4.3 Merenkulun ympäristönsuojelun valvonta

Merenkulun ympäristönsuojelulain 29.12.2009/1672 muutoksen (669/2021) mukaan rannikolla ja sisävesillä myös 25 - 49- paikkaisissa venesatamissa on otettava vastaan satamaa käyttävien alusten jätteitä ja laadittava jätehuoltosuunnitelma. Aiemmin vaatimukset ovat koskeneet vähintään 50-paikkaisia venesatamia.

Merenkulun ympäristönsuojelulain 669/2021 luvun 9 § 6 mukaan huvivenesataman ja sellaisen kalastussataman, johon vuosittain purettu saalismäärä on alle 20 000 kilogrammaa, jätehuoltosuunnitelma on esitettävä arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tarkistaa suunnitelman ja merkitsee hyväksytyn suunnitelman ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Hyväksynnästä ja tietojärjestelmään merkitsemisestä lähetetään tieto sataman pitäjälle. Sataman pitäjän on päivitettävä ja esitettävä jätehuoltosuunnitelma toimivaltaisen viranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi vähintään viiden vuoden välein. Lisäksi suunnitelma on päivitettävä ja esitettävä toimivaltaisen viranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi, jos sataman toiminta tai satamaan jätettävien jätteiden laatu, määrä tai jätehuolto muuttuu merkittävästi.

Ympäristönsuojelupalveluiden valvomia huvivenesatamia on Savonlinnan alueella 21 kpl. Taulukkoon 3 ei ole sisällytetty merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisesti valvottavia kohteita. Näille ei tehdä määräaikaistarkastuksia, vaan kohteilla käydään, mikäli ilmoituksia tulee. Valtion valvontaviranomainen valvoo Savonlinnassa matkustaja- ja syvasatamaa sekä Kerimäellä yhtä kalasatamaa.

5.4.4 Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten valvonta

Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta tai tapahtumasta on tehtävä ympäristönsuojelulain 118 § mukainen ilmoitus kunnan

ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitukset koskevat pääasiassa tilapäistä murskausta, louhintaa, rakentamista tai erilaisia ulkoilmatapahtumia. Ilmoitusten johdosta tehdään tarvittaessa tarkastuskäynti kohteeseen. Tarkastukset keskitetään toimintoihin, joiden päästöistä arvioidaan aiheutuvan haittaa. Meluilmoituksissa on usein kyse lyhytaikaisista toimenpiteistä, jolloin valvontaviranomaisen mahdollisuudet puuttua tilanteeseen ovat rajallisia. Käytännössä pystytään lähinnä käyttämään kehotuksia tai erityisen merkittävän haitan ollessa kyseessä välittömiä hallintopakon keinoja (välitön määräys tai välitön keskeyttäminen). Etenkin virka-ajan ulkopuolella myös poliisilla on mahdollisuus puuttua toimintaan. Meluilmoituksia tulee noin 25 - 30 kpl vuodessa.

Koeluonteisesta lyhytaikaisesta toiminnasta, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitospäisesti vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun seikan selvittämiseksi, on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 119 §). Koeluonteisten toimintojen valvonnassa noudatetaan luvanvaraisen toiminnan valvonnasta annettuja ohjeita. Koetoiminnan tarkastustarpeen määrittämisessä otetaan huomioon koetoiminnan ajallinen kesto sekä koetoimintaan liittyvät ympäristöriskit. Toiminta pyritään tarkastamaan koetoiminnan aikana ainakin kerran.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelut otti keväällä 2020 käyttöön § 169 mukaisen ympäristöhaittailmoituksiin tarkoitetun lomakkeen käytön ei välittömiä torjuntatoimenpiteitä vaativille asioille. Lomakkeella voidaan ilmoittaa seuraavista ympäristöhaitoista: jätteet / roskaaminen, jätevedet, savu / pöly, melu, naapuruussuhde, laiton toiminta, vesistö- / pohjavesihavainto, eläin- / kasviahavainto ja muu asia. Osa ilmoituksista tulee puhelimitse ja sähköpostitse. Vuosittain ympäristöhaittailmoituksia tulee noin 30 - 40 kpl.

5.4.5 Ulkoilulain mukaisten ilmoitusten valvonta

Lain ulkoilulain muuttamisesta (1343/1994) § 18 mukaan leirintäalueeksi katsotaan tässä laissa aluetta, jolla majoitutaan tilapäisesti ja yleensä vapaa-aikana leirintämökkiin, teltaan, matkailuperävaunuun tai matkailuajoneuvoon ja jolla on yhteensä vähintään 25 leirintämökkiä taikka teltalle, matkailuperävaunulle tai matkailuajoneuvolle varattua paikkaa. Alue, jolla on vähintään 10 leirintämökkiä, on kuitenkin aina leirintäalue. Tämän lain säännökset leirintäalueista koskevat muutakin vastaavanlaiseen majoittumiseen tarkoitettua aluetta, jolla olevissa, enintään yhdelle ruokakunnalle tai pienryhmälle tarkoitetuissa rakennuksissa yhteensä on yli 40 vuodepaikkaa.

Leirintäalueita Savonlinnassa on 11 kpl. Taulukkoon 3 ei ole sisällytetty ulkoilulain mukaisesti valvottavia kohteita. Valvontaluokka vaihtelee II-luokasta IV-luokkaan. Kohteet tarkastetaan säännöllisesti ko. luokituksen perusteella.

5.4.6 Muu valvonta

Muita ympäristönsuojelu- ja jätelain mukaisia valvontakohteita ovat hajajätevesiasetuksen toimeenpano, ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisen valvonta, jätehuoltomääräyksistä poikkeamisen valvonta ja niiden eläinsuojien valvonta, jotka eivät ole lupavelvollisia.

Valtioneuvoston asetuksen eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta eli ns. nitraattiasetuksen (1250/2014) noudattamisen valvontaan kuuluvat mm. eläinsuojien lantaloiden asianmukaisuus ja lannanlevitysaikojen noudattaminen. Asetusta valvotaan lähinnä muiden tarkastusten yhteydessä sekä ilmoitusten perusteella tehtävin tarkastuksin. Ympäristönsuojelupalvelut käsittelee nitraattiasetuksen mukaiset lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden aumavarastoinnista ja poikkeustilanteissa tehtävästä lannanlevityksestä annetut ilmoitukset. Vuositaiset ilmoitukset raportoidaan Lupa- ja valvontaviranomaiselle.

Ympäristönsuojelulain mukaista jätevesijärjestelmien valvontaa on tehty ympäristönsuojelupalveluissa laajasti vuosina 2019 – 2025 ja esimerkiksi kiinteistökohtaisia jätevesijärjestelmien selvityksiä on pyydetty pohjavesi- ja ranta-alueiden kiinteistöjen omistajilta useita tuhansia, joista osa on edelleen käsittelemättä. Selvitystyö on tarkoitus resurssien salliessa saattaa loppuun vuosina 2026 – 2028. Lisäksi jätevesiin liittyen tulee ympäristöhaittailmoituksia tai muiden viranomaisten ilmoituksia vuosittain noin 10 – 15 kappaletta. Ranta- ja pohjavesialueiden ulkopuolisten kiinteistöjen jätevesijärjestelmiä ei aktiivisesti valvota ja vastuu jätevesijärjestelmän toimivuudesta on aina kiinteistön omistajalla.

Kemikaalilain (599/2013) 11 §:n mukaan valtion valvontaviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvovat kemikaalilain toteutumista ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen valvonnassa siltä osin, kun valvonta koskee toiminnanharjoittajan velvoitetta huolehtia ympäristöhaittojen ehkäisemisestä ja torjumisesta kemikaalin käytössä ja varastoinnissa. Kummatkin viranomaiset valvovat kemikaalien käyttöolosuhteita kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi kemikaalilain sekä REACH-, biosidi- ja POP-asetusten sekä elohopea-asetuksen nojalla. Valvontaa tehdään osana ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupavelvollisten, ilmoitusvelvollisten ja rekisteröityjen toimintojen valvontaa.

Yhteistyötä tehdään Lupa- ja valvontaviraston kanssa pilaantuneiden maa-alueiden haitta-ainetutkimuksiin liittyvissä asioissa sekä eräiden jätteiden hyödyntämisessä maanrakentamisessa, vaikka valvontavastuu näissä onkin Lupa- ja valvontavirastolla. Lisäksi yhteistyötä tehdään rakennusvalvonnan kanssa purkukohteissa.

5.5 Tarkastus ja toimenpiteet onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 169 §:n mukaan, jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta

olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulain (527/2014) 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvittävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Jos samanaikaisesti on vireillä toimintaa koskeva lupa-asia, on tarkastus tai selvitys tehtävä mahdollisuuksien mukaan ennen lupa-asian ratkaisemista.

Poikkeuksellisia tilanteita voi tapahtua myös muussa kuin luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa. Poikkeuksellisten tapahtumaketjujen seurauksena sattuvia ympäristöonnettomuuksia esiintyy eniten teollisuudessa sekä kuormausten ja kuljetusten yhteydessä. Onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä tai rakennelman tai laitteen purkamisen poikkeuksellisesta tilanteesta, josta aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai aiheutuu erityisiä toimia jätehuollossa, on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 120 §). Poikkeuksellinen tilanne vaatii usein tarkastuksen tekemistä tilanteen selvittämiseksi jo ennen kuin ilmoituksen johdosta voidaan tehdä päätöstä.

Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin ja näissä tilanteissa voidaan antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminta välittömästi. Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on delegoinut viimeksi 30.7.2025 § 104 ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 181 §:n perusteella ympäristöinsinöörille, ympäristösuunnittelijalle ja ympäristötarkastajalle toiminnan keskeyttämisen kiireellisissä tapauksissa ja maa-aineslain 15 §:n perusteella ottamisen keskeyttämisen. Näissä tapauksissa kielto tai keskeyttämistoimenpide on kuitenkin saatettava mahdollisimman pian lautakunnan käsiteltäväksi. Lisäksi viranhaltijoille on myös annettu YSL 172 §:n, Maa-aineslain 14 §:n, Jätelain 122 ja 123 §:ien, Vesilain 14 luku 3 § tarkoittama tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus sekä Ulkoilulain 23 §:n mukainen tarkastusoikeus.

Erilaisten poikkeustilanteiden arvioinnissa ja jälkihoidossa voi olla mukana useita eri viranomaisia. Välittömät valvontakeinot ovat aina luonteeltaan väliaikaisia ja ne vietään viranomaisen käsiteltäväksi viivytyksettä. Valvontaviranomaisella on, havaittuaan lainvastaisen tilanteen, lakisääteinen velvollisuus tutkintapyyntön tekemiseen. Kyse on käytännössä valvonnassa havaittujen tietojen toimittamisesta poliisiviranomaiselle sen velvollisuuksien hoitamista varten, eli tavallaan asian siirtämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle.

Savonlinnan kaupungin sisäisessä työjaossa on sovittu, että öljy- ja kemikaalivahingoissa jälkitorjunnan valvontavastuu maaperässä tapahtuvissa öljy- ja kemikaalivahingoissa on kunnallisteknisillä palveluilla ja vesistöissä tapahtuvissa vahingoissa maankäyttöpalveluilla. Ympäristönsuojelupalvelut toimii valvontaviranomaisena sekä antaa tarvittaessa asiantuntija-apuna. Öljy- ja kemikaalivahinkoja tulee noin 5 – 10 kpl vuosittain.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa yksittäisiä määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §) muille kuin luvanvaraiselle tai rekisteröitävälle toiminnalle ja tämä on myös delegoitu viranhaltijoille ilman hallinnollista pakkoa.

5.6 Raporttien sekä suunnitelmien ja selvitysten tarkastaminen ja hyväksyminen

Toiminnanharjoittajilta saadaan raportteja kuten vuosiyhteenvetoja, velvoitetarkkailutietoja ja häiriötilanneraportteja. Raportit tarkastetaan ja ympäristöluvassa määrätyt selvitykset ja suunnitelmat sekä toiminnan lopettamista koskevat selvitykset hyväksytään. Tarpeen mukaan raporteista pyydetään lisäselvityksiä. Tarkkailumääräyksiä tai hyväksyttyä suunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta ympäristönsuojelulain § 65 mukaisesti. Tarkkailumääräysten muuttaminen on delegoitu viranhaltijoille.

5.7 Tarkastusten maksullisuus

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta tai muusta asian käsittelystä voidaan periä maksu ympäristönsuojelulain 205 §:n perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti. Lain ulkoolain muuttamisesta (1343/1994) perusteella tehtävät tarkastukset ovat maksuttomia. Lisäksi jätelain § 124 mukaisista tarkastuksista ei ole peritty maksua.

Maksu voidaan periä myös tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Laadittuun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista perittävä maksu vuonna 2026 on 310 €. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen asian käsittelyn omakustannusarvo vuonna 2026 on 175 € tunnilta. Rakennusvalvontaviranomainen perii maa-aineslain mukaisesti valvontamaksun vuosittain.

Mikroyritysten valvonnasta perittävien maksujen on oltava kohtuulliset ottaen huomioon toiminnan laajuus ja luonne (YSL 206 §, YSA 36, 37, 38 §:t). Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa tämä on otettu huomioon siten, että taksan maksutaulukon mukaista maksua voidaan alentaa enintään 50 % (taksan kohta 13.1). Mikroyrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa.

Vuosiraporttien tarkastamisesta menee taksan mukainen maksu, joka on 120 € vuonna 2026.

6. Tietojärjestelmät

Valvontatyökaluna käytetään *TieraCity*-asianhallintajärjestelmää, jonne kirjataan kaikki suunnitelmallisesti valvottavat kohteet ja niihin liittyvät toimenpiteet. Ohjelmaan

tallennetaan lisäksi ilmoitukset, jotka liittyvät johonkin ei säännöllisesti valvottavaan kohteeseen. Esimerkkinä tällaisista ovat monet roskaantumistapaukset. Lisäksi käytössä ovat ympäristöhallinnon valvonnan sähköinen asiointijärjestelmä YLVA, SIIRTO- rekisteri, NOTTO- tietokanta, ympäristöhallinnon Avoin tieto -palvelu OIVA sekä Savonlinnan kaupungin Sisäinen karttapalvelu.

Päätökset (viranhaltija ja lautakunta) tehdään *Dynasty 10* -järjestelmässä ja lupa-asiat käsitellään sähköisesti www.lupapiste.fi -palvelussa.

Lähteet

Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon ELY-keskusten ympäristönsuojelulain, jätelain ja vesilain mukainen valvontasuunnitelma, 7.2.2020, 28.2.2023 ja 7.1.2025.

Kuntaliitto 2016. Ohje kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laatimiseen.

Kuopion ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma 2025 – 2027. 29.10.2024.

Savonlinnan Vesi 2024. Savonlinnan Veden toimintakertomus 2024.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2024 – 2026. 12.1.2024.

Ympäristöministeriö 2016. Ympäristövalvonnan ohje. Ympäristöhallinnon ohjeita 2 / 2016.

SAVONLINNA

www.savonlinna.fi